

Paragraaf C - Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen

Het BBV schrijft voor dat de paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen ten minste de volgende kapitaalgoederen bevat:

- a. wegen;
- b. riolering;
- c. water;
- d. groen;
- e. gebouwen.

Van de kapitaalgoederen wordt aangegeven:

- a. het beleidskader;
- b. de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- c. de vertaling van de financiële consequenties in de begroting en jaarrekening.

In deze paragraaf lichten wij de consequenties toe van het gekozen kwaliteitsniveau voor kapitaalgoederen binnen het beleidskader.

Algemene uitgangspunten

De gemeente beheert ongeveer 310 hectare aan openbare ruimte. Onder deze openbare ruimte vallen: wegen, riolering, waterpartijen, infrastructurele kunstwerken en openbaar groen. Verder rekenen wij alle virtuele objecten (niet zichtbaar zoals kadastrale grenzen) en reële objecten (zichtbaar, zoals een bouwwerk) onder, op en boven de grond als taak toe aan de openbare ruimte. Gebouwen behoren niet tot de openbare ruimte, maar worden wel als kapitaalgoed meegenomen. Hieronder geven we voor deze kapitaalgoederen een nadere beschrijving van de wijze van beheer en onderhoud. Het beleid voor het onderhoud van de kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in het overzicht kader stellende beleidsnota's en beheerplannen.

Wettelijke bepalingen

Naast wettelijke bepalingen die betrekken hebben op het voeren van goed rentmeesterschap zijn de volgende documenten van toepassing: Nota investeringen Geertruidenberg (2025) en Handreiking onderhoud kapitaalgoederen (2020), zoals uitgebracht door de Provincie Noord-Brabant als toevoeging op deze Nota.

Deze notities behandelen de wijze van activeren, waarderen en afschrijven van activa en het onderhoud van kapitaalgoederen. Ook zijn aandachtspunten voor de financiële verordening opgenomen. Het BBV schrijft recente beheerplannen voor. Onder een recent beheerplan wordt verstaan: maximaal vijf jaar oud. Voor het verslagleggingsjaar 2025 mag het beheerplan derhalve niet ouder zijn dan 2021. Van deze vijf jaar kan door de raad alleen gemotiveerd afgeweken worden. Onderhoudskosten worden gemaakt om het object gedurende de levensduur op een bepaald kwaliteitsniveau te houden of weer te krijgen (naar behoren laten functioneren en een bepaalde representativiteit laten behouden). Onderhoud kan worden onderscheiden in klein onderhoud en groot onderhoud.

Klein onderhoud:

Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties (vaak meldingen via de Geertruidenberg App) die noodzakelijk zijn om het object in goed werkende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld kwaliteitsniveau. Hierbij moet worden gedacht aan maatregelen die noodzakelijk zijn om het object blijvend naar behoren te laten functioneren of haar representativiteit te laten behouden. Klein onderhoud is het onderhoud dat vanaf het eerste of het lopende planjaar op een klein gedeelte van het object wordt uitgevoerd. Uitgaven lopen altijd via de exploitatie.

Groot onderhoud:

Lasten van groot onderhoud ontstaan na een langere periode van gebruik van een object als gevolg van slijtage. Groot onderhoud is in de regel gepland, periodiek voorkomend, onderhoud van veelal ingrijpende aard als gevolg van slijtage, dat op een substantieel deel van het object wordt uitgevoerd en na een langere periode van gebruik moet worden verricht. Groot onderhoud vloeit in de regel voort uit reguliere (twee- of vijfjaarlijkse) inspecties van het kapitaalgoed.

Indien de gemeente een voorziening voor groot onderhoud heeft gevormd, dienen alle uitgaven die daadwerkelijk zijn opgenomen in het beheersplan direct op deze voorziening geboekt te worden. Andere uitgaven voor groot onderhoud die niet zijn opgenomen in het onderhoudsplan, moeten ten laste van de exploitatie worden geboekt. Ook als er geen voorziening is, dienen de kosten ten laste van de exploitatie te worden geboekt.

Beleidskader- en beheersplannen

Wij werken zoveel mogelijk met beheersplannen. Deze plannen geven over meerdere jaren inzicht in de benodigde financiële middelen om het benodigde onderhoud van het vastgoed uit te kunnen voeren zodat we de functie van de beheerobjecten te waarborgen.

Het kader voor de beheersplannen is vastgelegd in het DIOR dat in 2025 door de raad is vastgesteld. In de kadernota voor de begroting 2026 is aan dat in 2027 gestart wordt met het implementeren van het DIOR. Na de geplande implementatieperiode van drie jaar zal het DIOR volledig operationeel zijn. De beheersplannen en onderhoudsniveaus van de beheerobjecten (kapitaalgoederen) zijn maatgevend voor de uitvoering van de werkzaamheden en voor de onderhoudslasten in het betreffende jaar. Uitsluitend de geplande onderhoudslasten (die van jaar tot jaar kunnen variëren) waarvoor gespaard wordt, mogen ten laste van de voorziening worden gebracht.

Beheer- en beleidsplannen worden in de regel voor een periode van vijf jaar opgesteld en daarna herijkt en indien noodzakelijk aangepast. De beheersplannen voor wegen en openbare verlichting worden elke twee jaar financieel herijkt. De overige beheersplannen elke vijf jaar.

Op basis van inspecties wordt bepaald hoeveel financiële middelen nodig zijn voor het onderhoud voor de komende vijf jaren en wordt een doorkijk gemaakt voor de kosten tot tien jaar vooruit. De uitkomst van de inspectie en de daaruit voortvloeiende onderhoudsmaatregel kan een aanpassing van de storting in de voorziening noodzakelijk blijken. Indien dit zich voordoet zal een nieuw beheersplan opgesteld worden en ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd.

Voor Openbare Verlichting en Groen is gekozen om deze niet via een voorziening te beheersen, maar de kosten rechtstreeks via de exploitatie te laten lopen.

Voor de infrastructurele kunstwerken is een nieuwe beleidsbeheersplan opgesteld dat in 2025 door de raad is vastgesteld.

In 2024 is voor de gemeentelijke gebouwen een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld voor de periode 2024-2033. Voor de gemeentelijk gebouwen zal het MJOP zoveel als mogelijk gevolgd worden. Jaarlijks zal een jaarplan opgesteld worden waarin inzichtelijk is gemaakt welk onderhoud er in het betreffende dienstjaar plaatsvindt.

In de onderstaande tabellen staan de onderhouds- en beheersplannen met het jaar van ingang van het plan en het jaar waarin het plan geactualiseerd moet worden. Een nieuw plan dient uiterlijk na 5 jaar opgesteld te worden of eerder indien er significante wijzigingen zich voordoen. Tevens is opgenomen wat het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau is en of er een voorziening is ingesteld.

Beleidsplan	1e jaar	Nieuw plan	Toelichting
Wegbeheer	2021	2025	Voorziening onderhoud wegen. Wordt Q2-2026 vervangen door het nieuwe beheerplan programma Wegen 2026-2035.
Infrastructurele (kunst)werken	2019	2024	Voorziening infrastructuur werken. december 2025 is het beheerplan vervangen door het beleidsplan Programma Infrastructuur Kunstwerken 2026-2032.
Openbare verlichting	2024	2033	Geen voorziening, alle uitgaven lopen direct via exploitatie.
Riolering	2024	2028	Voorziening riolering.
Baggeren / Binnenhavens	2019	2024	Voorziening baggeren.
Gebouwen (incl. onderwijs)	2024	2033	Voorziening gemeentelijke eigendommen.
Groen	_____	_____	Alle uitgaven lopen direct via de exploitatie. Geen sprake van een voorziening.

Beheersplan	Voorziening	Onderhoudsniveau
Wegbeheer	Ja	Kwaliteitsniveau C conform de Kwaliteitscatalogus openbare ruimte van het CROW (versie 2023).
Infrastructurele kunstwerken	Ja	Geen onderhoudsniveau. Condiëtmeting op basis van de CROW-CUR-Aanbeveling 117 .
Openbare Verlichting	Nee	Geen onderhoudsniveau. Programma Openbare Verlichting 2024-2028. Alle nieuwe verlichting dient te voldoen aan Richtlijnen Openbare Verlichting 2011 (ROVL 2011) NEN3140 en NEN1010. Openbare verlichting ouder dan 2011 moet voldoen aan richtlijn OVL.
Riolering	Ja	Geen onderhoudsniveau - Programma Stedelijk Water 2024-2028, gemalen NEN3140 - BRL14020, riool inspectie NEN-EN 13580-2
Baggeren / Binnenhavens	Ja	Geen onderhoudsniveau. Volgens beleid 1. Besluit bodemkwaliteit, 2. Kaderrichtlijn water, 3. Legger en Keur WSBD categorie A, B en C, 4. Waterwet, 5. Natuurwet.
Gebouwen	Ja	Basis is kwaliteitsniveau 3 'redelijke conditie', plaatselijk zichtbare veroudering, functievervulling niet in gevaar. Voor gebouwen die gesloopt of verkocht worden kan gekozen worden voor een lager kwaliteitsniveau.
Groen	Nee	Geen onderhoudsniveau. Onkruid op verharding - Centrum gebied A - Woon- en buitengebied - B.

Algemene Beleids- en beheerkaders

Wetgeving en landelijk geformuleerde normen en richtlijnen vormen het uitgangspunt voor de beleids- en beheerkaders. Deze wijze van werken geeft richting aan kwaliteitsniveaus en beheermethodieken en dient als referentie en toetssteen voor onze gemeentelijke normen en aanpak.

De plannings zijn en worden gericht op het voorkomen van achterstallig onderhoud en schadeclaims. De door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus (DIOR) worden geborgd binnen de daarvoor door de raad beschikbaar gestelde budgetten, mits deze toereikend zijn.

Planningen

De plannings zoals deze voortkomen uit de beheerplannen, zijn conceptplanningen. We beoordelen vooraf aan de uitvoering of de aanpak noodzakelijk is. De plannings zijn in die zin dan ook dynamische documenten. Ook speelt de integrale aanpak, participatie en vraaggericht werken een bepalende rol voor de jaarlijkse planning. Om deze redenen kunnen we afwijken van de jaarschijfopgave uit de beheerplannen.

Integrale werkzaamheden

Voor de uitvoering van beleids- en beheertaken geldt dat deze zoveel mogelijk integraal tot stand komen. Op deze wijze nemen we bij de aanpak van een weg zo nodig ook de riolering, de openbare verlichting, het groen, klimaatadaptatie en verkeersmaatregelen mee.

In 2025 zijn navolgende integrale beheer- en additionele werken uitgevoerd:

- Namer en omgeving, is gestart. In dit plan worden de wegen, riolering en groen integraal aangepakt.
- Beethovenlaan is uitgevoerd. In dit plannen worden de wegen, riolering en groen integraal aangepakt.

- Samen met Thuisvester zijn we gestart met de inrichten van de openbare ruimte rondom de woning renovatie bij de Zoutmanstraat en omgeving. Deze werkzaamheden worden de komende jaren gefaseerd uitgevoerd.
- Wegen zijn gerehabiliteerd in het buitengebied van Raamsdonk.
- Visie Hooipolder is in 2024 voorbereid en de uitvoering start in 2025.
- De voetgangersbruggen in het Koningspark en St. Agnesstraat zijn vervangen.
- Er zijn 334 masten vervangen en 646 armaturen vervangen door led-armaturen.
- Het DIOR is door de raad vastgesteld.
- Langs het gehele Halve Zolenpad is dynamische verlichting toegepast.
- Het Programma Infrastructurele Kunstwerken 2026-2032 is vastgesteld.
- Meerdere gazons zijn omgevormd naar bloemrijk gras.
- Vanaf 2024 t/m 2027 wordt ecologisch maaibeheer uitgevoerd op de daarvoor aangewezen locaties.

Integrale planning van de werkzaamheden

Bij het rehabiliteren van wegen en/of vervangen van riolering wordt altijd integraal gekeken naar koppelkansen voor groen en klimaatadaptatie en eventuele werkzaamheden van derden.

Financieel kader

In de onderstaande tabellen treft u het verloop van de voorzieningen en de jaarlijkse exploitatie uitgaven en investeringen van de verschillende voorzieningen.

		Saldo				Saldo
Nr.	Voorziening	1-1-2025	Storting	Onttrekking	Vermindering	31-12-2025
501	Geprogrammeerd onderhoud wegen	2.009.515	890.000	0	613.988	2.285.527
508	Infrastructurele werken	524.962	100.000	0	83.661	541.301
509	Onderhoud gem. eigendommen	2.038.045	541.440	0	270.683	2.308.802
533	Baggeren	403.389	60.000	0	0	463.389
544	Riolering	5.337.752	376.379	0	0	5.714.131
545	Afvalstoffenheffing	916.037	21.859	0	460.106	477.790

		Saldo				Saldo
Nr.	Voorziening	1-1-2026	STORTING	ONTTREKKING	VERMINDERING	31-12-2026
501	Geprogrammeerd onderhoud wegen	2.285.527	295.000	0	265.163	2.318.454
508	Infrastructurele werken	541.301	80.000	0	156.000	465.301
509	Onderhoud gem. eigendommen	2.308.802	534.483	0	337.237	2.506.048
533	Baggeren	463.389	0	0	0	463.389
544	Riolering	5.714.131	130.451	0	0	5.844.582
545	Afvalstoffenheffing	477.790	0	50.392	0	427.398

		Saldo				Saldo
Nr.	Voorziening	1-1-2027	STORTING	ONTTREKKING	VERMINDERING	31-12-2027
501	Geprogrammeerd onderhoud wegen	2.318.454	295.000	0	225.900	2.387.554
508	Infrastructurele werken	465.301	80.000	0	50.916	494.385
509	Onderhoud gem. eigendommen	2.506.048	534.483	0	376.504	2.664.027
533	Baggeren	463.389	0	0	0	463.389
544	Riolering	5.844.582	0	38.808	0	5.805.774
545	Afvalstoffenheffing	427.398	40.517	0	0	467.915

		Saldo				Saldo
Nr.	Voorziening	1-1-2028	STORTING	ONTTREKKING	VERMINDERING	31-12-2028
501	Geprogrammeerd onderhoud wegen	2.387.554	295.000	0	840.460	1.842.094

508	Infrastructurele werken	494.385	80.000	0	166.257	408.128
509	Onderhoud gem. eigendommen	2.664.027	534.483	0	628.857	2.569.653
533	Baggeren	463.389	0	0	0	463.389
544	Riolering	5.805.774	0	57.979	0	5.747.795
545	Afvalstoffenheffing	467.915	36.183	0	0	504.098

Nr	Kapitaalgoederen	Gemiddelde investering 2026 - 2029	Gemiddeld Jaarbudget
-	Openbare verlichting	178.750	120.000
-	Groen		800.000

